

Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Activiteitenplan Woeste Willem. Ingrid&Dieter Schubert

Introductie-activiteit.

Doel:

- De kinderen maken kennis met het kistje: Boeken en praatjes, letters en laatjes.
- De kinderen kunnen aan de hand van de inrichting van de hoek en de titel van het boek, een voorspelling doen over de inhoud.
- De leerlingen weten dat ze spelletjes met boeken en letters gaan doen, als ze met dit kistje gaan werken.

Inhoud activiteit:

De kinderen zitten in een kring, rond de hoek die ingericht is als piratenboot. De leerkracht zet het kistje op een centrale plaats.

Het kistje wordt bekeken.

- Wat zou het zijn ?
- Welke tekeningen / pictogrammen zie je ?
- Wat zit er in ?
- Wat hoort er op de standaard te staan ?
- Wat staat er aan de zijkant ?

De leerkracht vertelt dat ze een nieuw kistje in de klas hebben dat de naam heeft:

"Boeken en praatjes, letters en laatjes". Dit staat ook geschreven op de zijkant van het kistje.

Als je goed naar deze naam luistert dan weet je ook wat we gaan doen .

Luister nog maar eens goed : "Boeken en praatjes, letters en laatjes"

We gaan een boekje lezen en daarna gaan we steeds een ander laatje open maken en er een praatje of spelletje mee doen.

Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Activiteit 1: Boekoriëntatie

(Tussendoel 1)

Doel:

- De leerlingen kunnen na afloop van de boekoriëntatie de titel van het verhaal aanwijzen.
- De kinderen kunnen aan de hand van de tekeningen op de voorkant van het boek, een voorspelling maken over de inhoud van het boek.
- De kinderen weten dat een boek van voren naar achteren wordt gelezen.

Inhoud activiteit:

De leerkracht vertelt dat ze een boek heeft meegenomen.

- Kijk eens goed naar de tekening op de voorkant van het boek, waar zou het boek over gaan ?

- Dadelijk begin ik te lezen aan de voorkant en daarna lees ik steeds een volgende bladzijde.

Als het verhaal uit is kijk ik naar de achterkant. Welke tekening zie je daar?

- Op de voorkant van het boek staan letters. Dat noemen we de titel van het boek.

De leerkracht leest de titel voor : Woeste Willem

- Deze woorden noemen we een zin. De leerkracht schrijft de zin op een flap.

- Als ze dit heeft gedaan komt de praatpop tevoorschijn die zegt : "Hé, dat boek gaat over mij!"

Dat ben ik, ik heet zo!

De juf vraagt aan de pop wie ze is. "Ik ben Willem, en ik ben een echte woeste zeerover.

- Dit boek gaat over mij en over het jongetje Frank.

Op de flap wordt het woord "wie" geschreven. Daarachter een **W** en een **W**

Woeste Willem

Dat begint met dezelfde letter! Het klinkt hetzelfde en ziet ook hetzelfde uit

De juf zegt dat ze nu erg benieuwd is geworden naar het boek en dat ze het wil gaan voorlezen.

De pop wordt even in de piratenboot gezet.

Bij het voorlezen past de grote la met het "boek" pictogram. De la wordt open gemaakt.

Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Activiteit 2: verhaalbegrip

(Tussendoel 2)

Doel:

- de kinderen breiden hun woordenschat uit door de attributen te benoemen die een ondersteunende rol in het verhaal hebben.
- de kinderen zijn in staat om het verhaal na te vertellen m.b.v. voorwerpen.
- de kinderen zijn in staat om het verhaal na te vertellen m.b.v. afbeeldingen.

Inhoud activiteit:

De spullen uit de grote la worden bekeken. Er zitten twee poppen in. Woeste Willem en Frank.

Er ligt ook een ooglap, een hoofddoek, een verrekijker, een schatkaart, en een zeeroversvlag in. Die heb je natuurlijk nodig als je een zeerover bent. (De la kan altijd aangevuld worden)

Er zitten ook plaatjes in. (Kunnen vanuit het boek gescand worden) Die gaan allemaal over het boek.

Enkele plaatjes worden bekeken en dan

even aan de kant gelegd. De spullen die in de heksenhoek staan en te groot zijn voor het kastje, worden ook genoemd. (Piraten kleren, schatkist met "schatten" ,zwaard, touw en stokken om een vlot te maken, fles met post, piraten boot (makkelijk te maken van omgekeerde tafels, met daaromheen karton), mast en zeilen, roer van de boot, stuk hout met een touw als "rest" van de boot. anker, zwemvliezen, zwemband,

Vervolgens wordt het boek voorgelezen. De attributen bieden hierbij een ondersteunende rol.

Op het moment dat het jongetje Frank op het dak staat wordt samen naar een oplossing gezocht.

Hoe gaat het verhaal verder?

De tweede "stop" wordt gemaakt na het voorlezen van "waar zou die rommel toch vandaan komen".

De laatste onderbreking is het zoeken naar een goed einde van het verhaal.

Wat is het probleem van Willem, en hoe kan het opgelost worden?

Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Keuzeactiviteiten

Nadat het boek gelezen is, kunnen de kinderen kiezen welk laatje er geopend wordt.

Een aantal lades kunnen meerdere malen geopend worden.

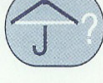
Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: verhaalbegrip

De volgende activiteiten kunnen na het lezen worden uitgevoerd m.b.t. verhaalbegrip.(Tussendoel 2)

Verhaalschema maken m.b.v. pictogrammen:

Verhaalschema

- Wie? Over wie gaat het verhaal?
(Wie is de hoofdpersoon?)
- Waar? Als het verhaal begint, waar is ... dan?
(Waar speelt het verhaal zich af?)
- Wat dan? Wat gebeurt er in het verhaal ?
(En, wat gebeurt er nog meer?)
- Begin? Hoe begint het verhaal?
(Wat kun je vertellen over het begin?)
- Afloop? Hoe loopt het verhaal af?
(Wat kun je vertellen over de afloop?)
- Probleem? Wat is het probleem?
(Is er een probleem?)
- Oplossing? Hoe wordt het probleem opgelost?
(Is er een oplossing?)

Uit: Stimulerende lees- en schrijfactiviteiten onderbouw. Margareth van Kleef en Marieke Tomesen.

Doel:

- de leerlingen krijgen inzicht in pictogrammen m.b.t. het verhaalschema.
- de leerlingen zijn in staat om vragen te beantwoorden, m.b.t. de inhoud van het boek.
- na afloop zijn de kinderen in staat om de schematisch aangegeven verhaallijn te verwoorden.

Activiteit:

- Op een flap heeft de leerkracht een pictogram en de "wie" vraag geschreven.
- De overige pictogrammen worden besproken en ingevuld op de flap.

Op deze manier kan het verhaalschema in kaart worden gebracht.

In eerste instantie kunnen de volgende vragen worden gesteld:

- over wie gaat het verhaal ?
- waar speelt het verhaal zich af?
- begin, wat kun je vertellen over het begin van het verhaal ?
- afloop, hoe loopt het verhaal af ?

Deze vragen kunnen uitgebreid worden.

Na afloop kan een kind aan de hand van de pictogrammen, woorden en de eigen gemaakte tekeningen, de verhaallijn verwoorden.

Deze flap, met het verhaalschema moet een centrale plek krijgen, binnen het thema.

Navertellen van het verhaal m.b.v. materiaal.

Doel:

- de kinderen breiden hun woordenschat uit door attributen te gebruiken/ benoemen.
- de leerlingen van groep 1 zijn in staat om de verhaallijn globaal na te vertellen m.b.v. 4 attributen.
- de leerlingen van groep 2 zijn in staat om de verhaallijn precies na te vertellen m.b.v. 6 of 7 attributen.

Activiteit:

Eén kind opent de lade en de attributen worden benoemd.

De leerkracht selecteert een aantal attributen en vraagt aan de leerlingen om met deze attributen in de goede volgorde van het verhaal te leggen.

Daarna wordt er gekeken of het kind m.b.v. deze attributen het verhaal in goede volgorde kan navertellen.

Afhankelijk van het kind en de groep kan het aantal attributen uitgebreid worden en kan het verhaal gedetailleerder omschreven worden.

Navertellen van het verhaal m.b.v. afbeeldingen.

Doel:

- de leerlingen van groep 1 zijn in staat om de verhaallijn globaal na te vertellen m.b.v. 4 afbeeldingen
- de leerlingen van groep 2 zijn in staat om de verhaallijn precies na te vertellen m.b.v. 6 of 7 afbeeldingen.

Activiteit:

Eén kind opent de lade en de afbeeldingen worden bekeken.

De leerkracht selecteert een aantal afbeeldingen en vraagt aan de leerlingen om met deze afbeeldingen in de goede volgorde van het verhaal te leggen.

Daarna wordt er gekeken of het kind m.b.v. deze plaatjes, in de goede volgorde, het verhaal kan navertellen.

Afhankelijk van het kind en de groep kan het aantal afbeeldingen uitgebreid worden en kan het verhaal gedetailleerder omschreven worden.

Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: functies van geschreven taal.

(Tussendoel3)

Doel:

- de leerlingen ervaren dat je iets kunt leren door te lezen;
- de leerlingen leren dat je m.b.v. letters en tekeningen werkschema's kunt maken;
- de leerlingen ervaren dat werkschema's je helpen bij het uitvoeren van activiteiten.

Activiteit 1: Schatkaart maken.

In het lokaal, of op de speelplaats wordt een schat verstopt. Via aanwijzingen op de schatkaart moet hij gevonden worden. Kinderen "lezen" zelf de kaart. Het lied "Wij zijn piraten van de zee" kan hier bij gezongen worden.

Willem maakt voor Frank een vlieger. Hoe doe je dat? Wat heb je nodig? Waarmee moet je beginnen? En wat doe je dan? Er wordt een werkschema gemaakt dat de kinderen kunnen "lezen".

Activiteit 2.

In de la zit algemene informatie over zeerovers, maar ook over boten, water, drijven en zinken, zwemmen en zwemles, zeedieren en schelpen. Die kan worden voorgelezen.

Het onderwerp kan naar keuze en interesse van de kinderen uitgebreid worden.

Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: relatie tussen gesproken en geschreven taal.

(Tussendoel 4)

Doel:

- de kinderen ervaren dat ze het versje dat ze horen ook kunnen opschrijven.
- de kinderen kunnen de twee laatste zinnen die ze horen na zeggen.
- de kinderen kunnen tekeningetjes maken bij bepaalde woorden in het versje, waardoor ze het versje visueel beter kunnen volgen.

Activiteit:

Als een kind dit laatje wil open maken, wijs dan kort even op het pictogram.

Wat zie je ?

Wat zou je moeten gaan doen ?

In het laatje ligt een briefje. (tekst van het versje) Wat zou er op staan? Kun je al een woordje lezen?

Gezamenlijk wordt dit versje 2 keer beluisterd.

Woeste Willem

**Wie vaart daar op een stoere boot?
Streepjes trui en armen bloot?
Doek met knoopjes op zijn kop,
Ogen met een lap erop.**

**Woeste Willem, piraten kapitein.
Houdt van mopperen, wil niet aardig zijn.
Maar een kleine jongen op zijn dak,
Helpt hij naar beneden met gemak.**

**Lieve Willem ga met mij mee,
Een eindje varen op de grote zee.
Samen lachen, samen beven,
Samen avonturen beleven.**

**Dan verkapt de piraten kapitein,
Aan kleine Frank zijn groot geheim.
“Ik kan niet zwemmen, ik durf niet mee,
Ik verdrink vast op die woeste zee”.**

**Welnee zegt Frank, niets aan de hand,
Ik heb voor jouw buik een zwemmers band.
Want zwemmen dat kan ik al lang,
Voor de grote zee ben ik echt niet meer bang.**

Het zou handig zijn als we dit kunnen opschrijven op een flap. Dan kunnen we het versje horen, maar ook zien.

We luisteren nu steeds naar een zin. Eén kind helpt mij met het opschrijven van het gedicht en herhaalt steeds de zin van het versje.

Sommige zinnen zijn moeilijk te onthouden: ze zijn lang. Zijn deze zinnen ook moeilijk om op te schrijven ? (Ja... dat is veel werk!)

De relatie wordt gelegd tussen: als je veel woorden hoort, moet je ook veel woorden opschrijven. (dit noemen we een lange zin)

En als je weinig woorden hoort, moet je ook weinig woorden opschrijven. (dit noemen we een korte zin).

Als het hele versje is opgeschreven, gaan we tekeningetjes maken bij de woorden die je veel hoort / ziet.

Eventueel kan op het laatst het versje opgezegd worden waarbij de leerkracht de woorden aanwijst die gesproken worden. Kloppen de tekeningen ?

Het versje kan met twee kinderen gespeeld worden. De tekeningen kunnen hierbij weer een handig hulpmiddel zijn.

Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: taalbewustzijn (fonologisch bewustzijn)
(Tussendoel 5)

Activiteit 1:
La 5: pictogram oor

Vervolgactiviteit, maar ook los te gebruiken.

Doel:

- de kinderen kunnen samen het versje opzeggen;
- twee kinderen kunnen dit ook alleen;
- de kinderen zijn in staat om eindrijm te herkennen;
- de kinderen kunnen zelf rijmwoorden maken.

Activiteit:

Als dit laatje wordt geopend, treffen de kinderen hierin het versje van "Woeste Willem" .

Dit versje wordt gezamenlijk nog eens gelezen.

Vervolgens vraagt de leerkracht of de kinderen woordjes horen die rijmen.

Dit kunnen o.a. de volgende woorden zijn :

De rijmwoorden worden opgezocht op de flap en nogmaals genoteerd.

Wat zien jullie bij deze woorden ?

Rijmwoorden hebben dezelfde letters op het eind.

Kunnen jullie nog meer rijmwoorden bedenken op :

Deze woorden worden onder elkaar genoteerd. Telkens wordt gekeken of er dezelfde letters zijn en waar die staan.

Activiteit 2: Rijmen (eindrijm)

Doel:

- rijmzinnen kunnen afmaken.
- Spelen met klankpatronen

De zin wordt langzaam voorgelezen. Het laatste woord moeten de kinderen aanvullen.

Dit kan in de grote en in de kleine kring gebeuren. Naar aanleiding van de laatste woorden kunnen de kinderen zelf rijmwoorden of rijmzinnen maken.

**Willem woont aan de rand van het meer,
Hij loopt door zijn huis heen en w..... (weer)**

**Willem is nu met pensioen,
Varen op zijn boot hoeft hij niet meer te d..... (doen)**

**Kom je in zijn buurt dan heb je pech,
Hij jaagt gewoon iedereen w..... (weg)**

**Dan hoort Willem een vreemd geluid.
Hij loopt snel zijn huisje ui... (uit)**

**Alle bliksem en garnalen,
Moet ik je van het dak komen h..... (halen)**

**Met wat stokken en een laken,
Gaat woeste Willem een vlieger m.... (maken)**

**Maar Frank, die wil een nieuwe boot,
Wil gaan varen in de sl..... (sloot)**

**Woeste Willem heeft verdriet,
Want zwemmen kan hij echt nog n..... (niet)**

**Landrot- koffie (pot)
Brombeer- indianen (veer)
Kraaiennest- koeien (mest)
Regenpijp- appels zijn (rijp)
Zeeleeuw- harde (schreeuw)
Schatkaart- lange (baard)
Baantjes zwemmen- beren (temmen)**

Activiteit 3: zinnen opdelen in woorden.

Doel:

- de kinderen kunnen zinnen opdelen in woorden.
- de kinderen kunnen aangeven hoeveel woorden er zijn met behulp van materiaal.

- **Het schip vaart op zee.**
- **Ik zie een vlag met een hoofd.**
- **Er is ook een zeil.**
- **Ik draai aan het roer.**
- **Frank zit op het dak.**
- **Hij is bang.**
- **Het is heel hoog.**
- **Van een stok maakt hij een mast.**
- **De haai vliegt door het zeil**
- **Zijn tand breekt af.**
- **In de fles zit een kaart.**
- **Om zijn buik doet hij een band.**

De zinnen van 4 en 5 woorden zijn meer geschikt voor groep 1 leerlingen. De langere zinnen kunnen door de groep 2 leerlingen gedaan worden. Bepalend hiervoor is echter de ontwikkeling van het kind en niet de groep.

Deze oefening kan ook gedaan worden m.b.v. de bijl. Elk woord krijgt een tik.

Lange en korte zinnen kunnen aangegeven worden.

Let op het neerleggen van de blokjes. Hanteren ze de leesrichting, gaan ze geordend te werk?

In plaats van de blokjes kunnen ook schelpen gebruikt worden.

Activiteit 4: Woorden in klankgroepen verdelen.

Doel:

- Lange en korte woorden kunnen aangeven. (Objectivatie)
- Lettergrepen kunnen verbinden tot woorden.

Woeste Willem zegt een woord in stukjes en Frank maakt er één woord van.

Land-rot-ten (Uitspreken als land-ro-ten)

Zee-meer-min

Zee-ro-ver

Pen-si-oen

Brom-beer

Kraai-en-nest (Uitspreken als kraa-je-nest)

Zee-mon-ster

Ver-re-kij-ker. (Uitspreken als ve-re-kij-ker)

Zee-ro-vers-lied

Har-mo-ni-ca

Re-gen-pijp

Zee-leeuw

Zee-ro-vers-kist

Zwaard-tand-haai

Zee-meer-min.

Wa-ter-man

Deze woorden kunnen ook herhaald worden in omgekeerde vorm. Frank zegt nu het hele woord en Woeste Willem hakt ze in stukjes.

Welk woord is het langst?

Land-rot-ten

Schip

Zee-ro-ver

Pen-si-oen

Brom-beer

Fles

Schat-kaart

Ver-re-kij-ker.

Zee-ro-vers-lied

Zwem-band

Re-gen-pijp

Haai

Strand

Zwaard-tand-haai

Zee-meer-min.

Zee-ro-vers-lied

Schat-kist

Zee-meer-min

Pi-raat

Boot

Zee

Kraai-en-nest

Zee-mon-ster

Dak

Zeil

Har-mo-ni-ca

Pi-ra-ten-vlag

Zee-leeuw

Zee-ro-vers-kist

Hang-mat

Brom-beer

Wa-ter-man

Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: Taalbewustzijn (fonemisch bewustzijn)

Activiteit 1: sorteren van woorden op beginrijm. Ia 3 pict. bijl

Doel:

- de kinderen zijn in staat om beginrijm te herkennen in langgerekte woorden;
- de kinderen kunnen worden herkennen die een andere beginletter hebben;
- de kinderen kunnen zelf woorden bedenken met deze beginrijm.

Activiteit:

In dit laatje ligt een briefje waarop woorden staan. Dit zijn de woorden die horen bij het verhaal van Woeste Willem. De juf vertelt dat ze woordjes gaat oplezen.

"Jullie moeten goed naar deze woordjes luisteren. Kunnen jullie vertellen waarom deze bij elkaar horen?"

De leerkracht praat met een langgerekte beginklank.

1. woest – water – willem – waterman

Ik hoor vooraan de letter : w

2. zeilboot – zeerover – zwaardvis - zeeleeuw

Ik hoor vooraan de letter : z

3. frank – fles – fris - flauw

Ik hoor vooraan de letter : f

4. brombeer – boot – bang – bliksem

Ik hoor vooraan de letter :b

5. regenpijp – ruig – raam – rugzak .

Ik hoor vooraan de letter : r

6. meer – monster – mist - maan.

Ik hoor vooraan de letter : m

7. schip – schoorsteen – sterk – schatkaart

Ik hoor vooraan de letter s

8. vlag – vlieger – vis – varen

Ik hoor vooraan de letter : v

9. landrot – laken – luisteren – lek

Ik hoor vooraan de letter : l

Ter controle kunnen de woorden op de flap geschreven worden.

Verdere mogelijkheden zijn :

- Bedenk nog een woord met deze beginletters. Dit hoeven geen "Woeste Willem" woorden te zijn.

Schrijf deze woorden ook op de flap erbij.

- Welk woord hoort er niet bij ?

Dezelfde woorden als bovenstaande oefening maar nu met een ander woord er tussen.

- Zijn er in de klas ook kinderen die dezelfde letter vooraan hebben in hun naam als Willem of Frank?

Ook andere namen kunnen op de flap genoteerd worden zodat de kinderen overeenkomsten gaan zien.

De A B C muur kan bij deze activiteit geïntroduceerd / uitgebreid worden.
In het laatje zitten ook losse kaartjes. De kaartjes moeten gesorteerd worden op
beginklank.

Activiteit 2: Hakken en plakken met Woeste Willem.

Doel:

- de kinderen kunnen losse klanken samenvoegen tot een woord, waarbij de zin een ondersteunende rol biedt.
- de kinderen kunnen losse klanken samenvoegen tot een woord uit het boek, zonder ondersteuning van de zin.

Activiteit:

Eén kind maakt het laatje open haalt er een blaadje met zinnen uit.
Willem weet hier wel een spelletje mee.
Zij zegt de zin, en één woord zegt ze in stukjes. De kinderen raden wat ze gezegd heeft.
Een vervolg activiteit hierop kan zijn; alleen het losse woord herkennen.
Met een "echte" bijl worden de letters gehakt.

Mijn b-o-o-t is lek.
Ik w-o-o-n in een huis.
Mijn boot heeft een v-l-a-g.
Willem is een echte brom b-ee-r.
Frank staat op het d-a-k.
Hij kijkt s-i-p.
Er liggen cadeautjes op de s-t-oe-p.
Een vlieger maak je met een s-t-o-k.
Hij heeft nog geen s-t-aa-r-t.
Willem redt de h-aa-i.
Hij vindt ook een sch-a-t.
Een staart maak je met een t-ou-w.

z-ee
z-ei-l
h-ou-t
t-ou-w
sch-i-p
sch-oe-n
k-i-s-t.
k-aa-r-t
v-l-o-t
w-oe-s-t
s-t-o-r-m
z-w-aa-r-d

Boeken & praatjes, letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: alfabetisch principe.

Activiteit: zoem zoem de letterbij, maakt ons blij.

Doel :

- de kinderen maken kennis met Zoem Zoem de letterbij die erg van letters houdt;
- de kinderen kunnen de letter w herkennen tussen andere letters;
- de kinderen kunnen de positie van de letter aangeven in een woord dat visueel wordt aangeboden;
- de kinderen kunnen de positie van de letter aangeven in een woord dat auditief wordt aangeboden;
- de kinderen kunnen woorden benoemen met deze letter.

Activiteit:

Als een leerling laatje 5 wil openmaken klinkt er gezoem. Met z'n allen luisteren we naar het geluid. "Waar komt het toch vandaan ?"

In het laatje ligt een bijtje. "Ik ben Zoem, Zoem", zegt de bij en ik heb erge honger.

De juf wil hem honing geven maar de bij lust dit niet .

"Ik lust alleen maar letters", en daarom zegt hij: "Ik ben Zoem, Zoem de letterbij en ik maak kinderen blij!"

Zoem Zoem vliegt door de klas op zoek naar letters. De kinderen helpen hem erbij en wijzen letters aan. Zoem Zoem kan moeilijk beslissen welke letter hij vandaag eens wil proeven.

Uiteindelijk vliegt hij terug naar zijn laatje en vindt daarin de letter W. Hij besluit om deze letter te proeven, maar eerst moeten de kinderen hem erbij helpen.

- wie weet hoe deze letter heet ?
- wie heeft deze letter al eens gezien ?
- zie je deze letter op het boek ?
- zie je deze letter in het versje van Woeste Willem ?
- wie heeft deze letter in zijn naam ?

Zoem Zoem snoept van alle letters W een beetje.

Als hij zijn buikje vol heeft, gaat hij lekker slapen in zijn letterlaatje.

Vervolgactiviteiten:

- De Lettermuur:

Tijdens het werken kunnen kinderen tekeningen maken of plaatjes uitknippen van woorden met een W. Deze tekeningen krijgen een plaatsje bij de letter W van de lettermuur.

- Schrijf/stempelhoek:

Schatkaart maken. Op de tekening staan ook de bijbehorende woorden. (zee, strand, pijl, weg enz...)